

ĽUDOVÍT ŠTÚR

Slovo na úvod

V tomto vydaní nášho internetového časopisu chýba jedna dôležitá rubrika, ktorá vždy doteraz najverejnejšie odzrkadľovala dianie na pracoviskách Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Kroniku, lebo to bol a je jej názov, však teraz nemáme, lebo neboli v prvom polroku na akademickej pôde nielen našej alma mater, ale aj na iných vysokoškolských pracoviskách, na ktorých by sa zúčastnili naši „spravodajcovia“, žiadne aktivity v podobe konferencií, seminárov, stretnutí. Svet (nielen náš tu maličký pod Tatrami) sa totiž ocitol tvárou tvár veľkej epidémii, ktorá čoskoro – vzhľadom na svoj rozsah – bola premenovaná na pandémiu.

Keď sa v tohoročnom januári, ba už aj v minuloročnom decembri začali objavovať spočiatku kusé (ba aj nijaké) informácie o veľmi rýchle rastúcom počte ochorení na neznámu chorobu, spočiatku iba v Číne a zvlášť v meste Wu-chan, málokto predpokladal, že dosiahne takéto rozmery. Dnes (v prvej júlovej dekáde), keď píšem tieto slová, je na celom svete novým koronavírusom spôsobujúcim ochorenie nazvané COVID-19 – podľa štatistiky Svetovej zdravotníckej organizácie zverejnenej na internetovej stránke www.who.int – celkovo nakazených vyše 11,3 milióna obyvateľov (vrátane tých, čo sa už vyliečili), bezmála 540-tisíc ľudí na ochorenie (presnejšie na komplikácie, ktoré spôsobil tento nový vírus v súbehu s inými chorobami, ktorými bola dotknutá osoba postihnutá) zomrelo a výskyt nového vírusu zaznamenali v 216 krajinách a rôznych závislých územiach na celom svete.

Aj keď nechcem nič zľahčovať, tak to všetko spojené s výskytom nového koronavírusu nie je v dejinách ľudstva nové. Môže sa nám, súčasníkom, zdať, že nič horšieho ešte nebolo. Ale nie je to pravda, zvlášť z pohľadu nás, historikov, profesionálne sa zaoberajúcich dejinami v najrôznejších aspektoch. V súčasnosti – čo podčiarkujem – však disponujeme modernými technologickými vybaveniami, rôznymi informačno-komunikačnými technikami, vyspelejšou lekárskou vedou, zdravotníctvom schopnejším účinnejšie pomôcť chorým. A technika, ktorá bola často zneužívaná na mocenské ciele, sa v takýchto situáciách ukazuje ako veľmi prospešná a nenahradiiteľná. Súčasná lekárska veda i napriek mnohým problémom pomohla pri pandémii zachrániť mnoho ľudských životov, čo v minulosti v takých rozmeroch nedokázala urobiť. Len si spomeňme na epidémiu moru, cholery, na tzv. španielsku chrípku, ktorej v rokoch 1918 až 1920 odhadom podľahlo 20 až 50 miliónov ľudí, čo je viac ako počet obetí v prvej svetovej vojne, a ochorela tretina svetovej populácie!

Ak som pripomenula možnosti využívania výkonnejšej a flexibilnejšej techniky, tak nový koronavírus a s ním spojené prijaté obmedzenia vrátane uzavretia vysokoškolských pracovísk aj na Slovensku, priniesli nové poznatky ale aj nové úlohy a výzvy. Školy, vrátane univerzít, majú za sebou nové formy výučby, tzv. on-line výučbu – prednášky, semináre, konzultácie a iné v doteraz nebývalom rozsahu. Nech sa skúsenosti z týchto procesov dobre vyhodnotia, lebo tak sa môžu stať osožnou základňou pre ich uplatnenie aj v „normálnejších“ časoch.

◀ *Socha Ludovíta Štúra v Parku Ludovíta Štúra v mestskej časti Žiliny Bôrik. Park prešiel mnohými zmenami od roku 1935, keď sa zrodil prvý plán na jeho výstavbu, sochu tu osadili v októbri 2012 pri príležitosti 197. výročia narodenia národovca. Jej autorom je akad. sochár Ladislav Berák. Foto: Nadežda Jurčišinová*

Keď som v úvodnom slove v predchádzajúcom čísle tohto časopisu pripomínala 30 rokov od uplynutia udalostí, ktoré prebehli vo vtedajšom Československu a v celom – vtedy nazývanom svetovom socialistickom tábore – a v ich súvislosti i iné udalosti so vzletnými názvami Pražská jar, víťazstvo pracujúceho ľudu, jar národov, tak som ani netušila, že dôjde k niečomu takému, ako je pandémie nemoci nazvanej COVID-19. Verím, že túto globálnu hrozbu ľudstvo spoločnými silami úspešne zvládne. Nepochybne to však bude proces spojený s novými výzvami nielen pre medicínu a prírodné vedy, ale aj pre historickú vedu.

V našom časopise sa to určite prejaví v nových štúdiách či odborných článkoch, hlavne v retrospektívach ľudského zvládania podobných, ba možno i horších pandémieí ako je tá dnešná. V predkladanom vydaní je viacero príkladov, že naši autori počas obmedzení nesedeli za zavretými dverami, ale venovali sa „svojim“ témam, analyzovali rôzne problematiky a napísali texty, ktoré predkladajú na posúdenie čitateľom a pre obohatenie ich poznatkov a vedomostí.

Prajem vám príjemné čítanie!

Nadežda Jurčišinová